

que de signe contrari. La segona, si no sap de picar l'ullet per advertir-nos d'allò que té d'antífrasi corrosiva, pot acabar sent víctima de la seva pròpia paròdia i *degradatio*.

La gràcia està llavors a saber dinamitar l'objectiu tot conjuminant la contraposició ideològica envers aquest amb l'aparent afinitat retòrica amb ell. Està, per exemple, a ridiculitzar els concursos de nenes catalaneses tòtils i maquetones amb un muntatge encara més extremat, més estripat si cap. Està, posem per cas, a fer burla de les pretensions comunicatives de se-

gons quins programes televisius tot imponent-ne amb deliberada hipèrbole la dimensió pretesament humana i carrinclonament emotiva. Està, encara, a satiritzar la vèrbola vàcua de polítics bufanúvols i de falsos *connaisseurs* per mitjà d'un "entès" fictici que estergeix a gratient uns inacabables, grotescos *monólogos para besugos*.

La fórmula, prou reeixida, del tot insòlita dins el panorama audiovisual del país, escarni de tants escarnis com assolen l'actual societat, sembla haver topat tanmateix amb un ull de poll tan real com reial.

El sarcasme ha de tenir els seus límits, se'ns ha dit. Fins ara insospitats casuistes del monarquisme ens han allionat sobre la prinfilada distinció entre la dimensió institucional i la dimensió personal de segons quina senyoreta de règia nissaga.

Un cop més, doncs, al país de *la Corte de los milagros* i a les colònies adjacents, la realitat s'ha acabat imposant a la ficció. L'escarni real s'ha vist afectat pel més gran escarni: el de la intocabilitat –en democràcia, diuen– del delfí d'un vell xaruc i sanguinari. *Laus Regi!*

Josep Murgades

No totes les pomes són macades

El de Banesto és el cas més flagrant de delictes financers a l'estat espanyol des que Hilferding publicava *El capital financer* al 1910. Així ho creu Fabià Estapé.

És ben just i comprensible que el darrer escàndol financer d'aquests país –em refereixo, és ben clar, a la intervenció del Banco Español de Crédito (Banesto) per una decisió legal del Banc d'Espanya, el dia 28 de desembre de 1993– hagi donat peu a mil comentaris. Això que alguns en diuen el "parlament de paper" o els "tertuliananos" –segons de quina emissora es tracti–, hi han ficat cullerada fins al fons.

Hi ha de tot. Un sociòleg –i no en manquen al país– haurà de tractar, és a dir: discutir les "raons" que més d'un cop s'amaguen darrere de posicions que van des de la "defensa del estado de derecho" a les "consecuencias negativas sobre la inversión extranjera en España por el atropello cometido con Banesto". No deixin de fixar-se tampoc en la llum que es projecta sobre la figura de l'antic rei dels *yuppies*, l'ex-president del consell d'administració de Banesto, Mario Conde Conde.

No deixen de registrar-se reaccions, especialment en certs diaris i setmanaris de la capital de l'estat, que arriben a dir que tot plegat ha estat conseqüència d'un pacte (!) antinatural entre Felipe González i José Maria Aznar posats d'acord a deslliurar-se d'un enemic polític que, especialment a la dreta, podria fer bascular els minsos equilibris establerts després del 6 de juny a la Moncloa entre González i Aznar.

Mario Conde. En sis anys, ha esmerçat les reserves bancàries.

Un es veu obligat, davant de tanta inconsistència i àdhuc d'incontinència verbal, a recordar una cèlebre sessió a les Corts de la Segona República, quan es discutia un aleshores petit *affaire* de corrupció (petit, vistes les dimensions actuals) derivat de l'estraperlo, és a dir: de la concessió d'una màquina de joc a dos bergants que es deien Strauss i Perlo. Fixin-s'hi com van els temps: allò que va poder mostrar regals de rellotge de polsera va incorporar una paraula al

diccionari: "estraperlo", com a sinònim de negoci brut amb intervenció activa o passiva de l'autoritat. Doncs, bé. L'home políticament acusat era don Alejandro Lerroux, de qui es deia –i sembla que amb prova– que un fill natural havia fet de mitjancer... Portava la veu cantant de l'acusació don Manuel Azaña Díez, ni més ni menys, ex i futur president del Govern.

Després d'unes llargues tirades de la seva esmolada oratòria, es va produir una gran cridria... Azaña va deixar que el soroll s'apavagués i va dir magistralment: "Entre tanta polvareda habíamos perdido a don Beltrane..." I efectivament de la culpa de don Beltrane es tractava.

I ara passa exactament el mateix, sinó que Don Beltrane, digui el que vulgui el senyor Rafael Pérez Escobar, és l'antic advocat de l'estat Mario Conde. Abans d'entrar en hipòtesis tan inversemblants com les anteriors, recordin que la qüestió de Mario Conde –en sis anys– s'ha menjat el capital i les reserves dels bancs; que els abusos del capital financer al seu abast plouen dia darrere dia i que, sense voler-ho, ens trobem en el cas més flagrant de delictes financers a Espanya des que, ja fa molts anys (1910), un economista pertanyent a l'escola austromarxista, Rudolf Hilferding (assassinat per la Gestapo a Marsella el 1941), publicava *Das Finanzkapital* ("El capital financer", del qual hi ha traduc-

ció castellana del 1963 a Tecnos, Madrid). Abans de caure en bajanades o en defenses *pro domo sua* volen fer el favor, els comentaristes lliures i no tan lliures, de no perdre de vista Don Beltrane?

Un camí efectiu, els ho ben asseguro, és el de repassar l'Acta d'Intervenció, i fixin-se fins on arribo: la lectura de la defensa televisiva que va fer des de l'hotel Eurobuilding de Madrid el senyor Conde mateix. No perdin el temps

llegint les amenaces del senyor Pérez Escobar i el seu menyspreu per a la resta de bancs que, oh meravella!, poden continuar afrontant els pagaments de finestreta sense els diners del Banc d'Espanya.

Fabià Estapé

La rebolcada autonòmica de Pujol

Fidelitat constitucional? Tomb autonòmic? Salvador Cardús creu que no es pot avançar sense plantejar –i exercir– el dret a l'autodeterminació.

Pujol, la pata quebrada y en casa": aquesta sembla que és la màxima que a Espanya apliquen al concepte de *fidelitat constitucional* que exigeixen –fins que la mort els separi, com cal–, al president Pujol. Aquesta concepció de la fidelitat política a la Constitució s'ha tornat a posar de manifest arran del pretès document de Jordi Pujol sobre un hipotètic nou model d'administració única per a Catalunya. S'exigeix, doncs, que ni Pujol, ni CDC, ni sobretot els catalans, no pequin. Ni tan sols de pensament, imaginant futurs políticament més plaents... I tanmateix, es tracta d'un model que Pujol està llançant a qui vulgui escoltar-lo, ben bé, des de 1991, i per primera vegada en públic a Madrid mateix. Per tant, al marge de la materialitat real del document en qüestió, que tampoc no és clara, les idees que es diu que conté, no tenen res d'exabrupte, ni de doble llenguatge, sinó que es corresponen a un cert desenvolupament de les línies generals apuntades per Pujol ara i adés, des de fa tres anys.

El més significatiu del model proposat, fins i tot abans de la seva concreció en propostes polítiques, és que, per passiva, representa l'acceptació de dos fets que fa anys que

des del nacionalisme crític i desacomplexat es denuncien: primer, la provisionalitat del model polític actual sorgit de la transició, i el corresponent fracàs de l'anomenada Espanya de les autonomies; i segon, que a Jordi Pujol encara li fa falta precisar el seu projecte de país, el seu "cap a on anem", que tantes vegades se li ha reclamat. En aquest sentit, són molts els qui sostenen que Pujol potser no portarà el país fins al final de camí, però que probablement no renunciarà a assenyalar-ne algun, abans que no li arribi l'hora de deixar la presidència del país.

Sobre el model en concret, i atenent

que els papers que ara s'esmenten no s'han donat a conèixer complets, em sembla que només se'n pot comentar un parell d'aspectes generals. Potser el més original és aquest retorn a una unió gairebé simbòlica amb Espanya a través de la Monarquia. A l'hora d'inventar models, no és un disbarat arreplegar elements amb realitat històrica prèvia, per bé que es reinterpretin o reinventin. Així també ho va fer la Constitució espanyola actual, recuperant una monarquia de legalitat franquista. Seria un plus de plausibilitat, i en certa manera de legitimitat, que precisament és el que més mancava en un model sense referents

CARME PUERTOLAS

precisos. Però, des d'una altra perspectiva, sembla que hi ha un excés de confiança si se suposa que la monarquia actual estaria disposada a jugar aquest paper. Potser només arribat un punt en què la monarquia estigués a punt de fer figa, aquesta podria acceptar tal proposta, com a taula de salvació.

En segon lloc, sembla poc clar que n'hi hagués prou amb una "relectura" de l'Estatut i la Constitució feta des de la banda espanyola, per acceptar el nou model. I no perquè, com deia *El País*, el pare de totes les batalles, la Constitució no sigui de xiclet, sinó perquè se-

Jordi Pujol. El president de la Generalitat encara ha de precisar el seu projecte de país, el seu "cap a on anem".